ఇస్లామీ విద్యా వ్యవస్థ

— అధ్యయన సంకలనం (అనువాదం) —

సంకలనం మరియు అనువాదం చేయబడిన మూలం:

ఇస్లామీ విద్యా వ్యవస్థ — మౌలానా సయ్యద్ అబుల్ ఆలా మౌదూదీ

(పాకిస్తాన్ జాతీయ విద్యా కమిషన్‌కు పంపిన మెమోరాండం)

విషయ సూచిక

పరిచయం: వ్యాసం నేపథ్యం

📚 *మూలం: ఇస్లామీ విద్యా వ్యవస్థ — మౌలానా సయ్యద్ అబుల్ ఆలా మౌదూదీ — పేజీలు 5*

ఈ వ్యాసం వాస్తవానికి మౌలానా మౌదూదీ విద్యా సంస్కరణ విషయమై పాకిస్తాన్ జాతీయ విద్యా కమిషన్‌కు పంపిన మెమోరాండం. కమిషన్ జారీ చేసిన ప్రశ్నావళి పరిధి చాలా పరిమితంగా ఉండటం వల్ల, ఆ పరిధిలో ఉండి మౌలిక మార్పుల గురించి ప్రతిపాదన చేయడం సాధ్యం కాలేదు కాబట్టి, ఈ వ్యాసం కమిషన్ అనుమతితో ఆ పరిధికి బయట స్వతంత్రంగా రాయబడింది.

దేశంలోని ప్రస్తుత విద్యా వ్యవస్థలో సంస్కరణలు సూచించే ముందు, ప్రస్తుతం మన విద్యా వ్యవస్థలో ఉన్న లోపాలను బాగా అర్థం చేసుకోవడం అవసరం. ఇది లేకుండా సంస్కరణ ఎలా, ఏ రూపంలో జరగాలో మనం తెలుసుకోలేము. మన దేశంలో ప్రస్తుతం రెండు రకాల విద్యా వ్యవస్థలు అమలులో ఉన్నాయి: ఒకటి పాత తరహా మదర్సాలలో నడుస్తున్నది, ఇది మన మతపరమైన అవసరాలను తీర్చడానికి ఉలమాలను (మత పండితులను) తయారు చేస్తుంది. రెండవది మన కళాశాలలు మరియు విశ్వవిద్యాలయాలలో ప్రచారంలో ఉన్నది, ఇది మతపరమైన పరిధికి వెలుపల జీవితం మొత్తం వ్యవస్థను నడిపేందుకు కార్యకర్తలను తయారు చేస్తుంది. ఈ రెండింటి లోపాలను సరిగ్గా అర్థం చేసుకుని, మన జాతీయ అవసరాలన్నింటినీ ఒకేసారి తీర్చగల ఒకే విద్యా వ్యవస్థను ప్రతిపాదించాలి, మతం మరియు లౌకిక జీవితం మధ్య విభజన అనే తప్పుడు భావనపై ఆధారపడిన ప్రస్తుత విద్యా ద్వంద్వతను అంతం చేయాలి.

అధ్యాయం ఒకటి: పాత మరియు కొత్త విద్యా వ్యవస్థలు

1. పాత విద్యా వ్యవస్థ వాస్తవికత మరియు దాని క్షీణత

📚 *మూలం: ఇస్లామీ విద్యా వ్యవస్థ — మౌలానా సయ్యద్ అబుల్ ఆలా మౌదూదీ — పేజీలు 6–8*

మన పాత విద్యా వ్యవస్థ గురించి ఒక సాధారణ అపోహ ఉంది — అది మన ప్రాచీన మతపరమైన విద్యా వ్యవస్థ అని. ఇది నిజంగా మతపరమైన విద్యా వ్యవస్థే, కానీ సివిల్ సర్వీస్ వ్యవస్థ కాదు — ఇది ప్రాచీన కాలంలో ముస్లిం ప్రభుత్వాల అవసరాల కోసం రూపొందించబడింది. బ్రిటిష్ పాలన ఇక్కడ స్థాపించబడిన రోజే దీని ఉపయోగం వాస్తవంగా ముగిసిపోయింది, ఎందుకంటే దీని కింద విద్యనభ్యసించిన వారికి కొత్త రాజ్యంలో స్థానం లేకుండా పోయింది.

కానీ మన శతాబ్దాల నాటి నాగరిక వారసత్వం ఉండటం వల్ల, మరియు మన మతపరమైన అవసరాలు తీర్చడానికి దానిలో కొంత సామగ్రి (సరిపోకపోయినా) ఉండటం వల్ల, బానిసత్వ యుగం ప్రారంభంలో మన జాతిలోని పెద్ద భాగం ఈ వ్యవస్థను ఏదోలా కొనసాగించాలని భావించింది — మన జాతీయ నేపథ్యం మన పూర్వీకుల వారసత్వం నుండి పూర్తిగా వేరుపడి చెల్లాచెదురు కాకుండా, మన జాతీయ ఉనికి పూర్తిగా అంతం కాకుండా ఉండేందుకు.

తన పాత హోదా ఉన్నప్పటికీ, ఈ వ్యవస్థ వాస్తవానికి మతపరమైన జ్ఞానాన్ని చాలా తక్కువగా వ్యాప్తి చేస్తుంది. ఆ కాలపు తత్వశాస్త్రం, తర్కశాస్త్రం, వ్యాకరణం మొదలైన వాటిపై ఎంత ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడుతుందో, ఖురాన్, హదీసు మరియు మతం యొక్క మౌలిక బోధనలపై అంత ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడదు. ఈనాటికీ పూర్తి ఖురాన్‌ను తన పాఠ్యాంశంలో చేర్చిన అరబిక్ మదర్సా ఒక్కటి కూడా లేదు — కేవలం ఒకటి రెండు సూరాలు (అల్-బఖరా లేదా ఆలె ఇమ్రాన్) మాత్రమే క్రమపద్ధతిలో బోధించబడతాయి.

ఈ విధంగా మన విద్యా వ్యవస్థ, దీన్ని కాపాడేందుకు ఉద్దేశించిన మతపరమైన అవసరాలకు కూడా చాలా సరిపోనిదిగా ఉంది. లౌకిక అవసరాల విషయానికొస్తే, వాటితో దానికున్న సంబంధం గత శతాబ్దపు ప్రారంభంలోనే ముగిసిపోయింది.

2. ఆంగ్ల విద్యా వ్యవస్థ ఉద్దేశం మరియు దాని పరిణామాలు

📚 *మూలం: ఇస్లామీ విద్యా వ్యవస్థ — మౌలానా సయ్యద్ అబుల్ ఆలా మౌదూదీ — పేజీలు 9–12*

ఇప్పుడు బ్రిటిష్ వారు ఇక్కడ స్థాపించిన విద్యా వ్యవస్థను పరిశీలిద్దాం. ప్రపంచంలో ఎక్కడైనా ఏదైనా విద్యా వ్యవస్థ ఏర్పరచినప్పుడు, మొదటి మౌలిక ప్రశ్న ఏమిటంటే: మీరు ఎలాంటి వ్యక్తిని తయారు చేయాలనుకుంటున్నారు, మరియు మీ ముందు మానవత్వం యొక్క ఏ చిత్రం ఉంది, దాని ప్రకారం మీరు విద్య ద్వారా ప్రజలను తీర్చిదిద్దాలనుకుంటున్నారు? ఈ ప్రాతిపదికన చూస్తే, బ్రిటిష్ వారి ముందు ముస్లింల దృష్టిలో ఉన్న మానవత్వ చిత్రం ఖచ్చితంగా లేదు. ముస్లిం నాగరికతను సజీవంగా ఉంచడానికి వారు ఈ వ్యవస్థను స్థాపించలేదు; బదులుగా వారు తమ దేశం కోసం ఉపయోగపడే వ్యక్తులను — తమ భాషను అర్థం చేసుకునే, దానితో సంబంధం కలిగి ఉండగలిగే, మరియు వారు దేశాన్ని నడపాలనుకున్న సూత్రాలను తెలిసిన వారిని — తయారు చేయాలనుకున్నారు.

ఈ వ్యవస్థలో బోధించిన ఏ శాస్త్రంలోనూ ఇస్లాం జాడ లేదు, ఉండనూ లేదు. యూరప్‌లోనే ఈ శాస్త్రాలన్నీ దేవుడి నుండి దూరమైన వ్యక్తుల చేతుల్లోనే అభివృద్ధి చెందాయి; అక్కడున్న మతపరమైన వర్గం ఇప్పటికే ఆలోచన మరియు చర్య రంగం నుండి బహిష్కరించబడింది. బ్రిటిష్ వారు ఈ శాస్త్రాలను — దేవుడిని

తిరస్కరించని కానీ లౌకిక జీవితంలో ఆయన మార్గదర్శకత్వం అవసరం లేదని భావించే వ్యక్తుల నుండి — తీసుకువచ్చి అదే విధంగా ఇక్కడ బోధించారు.

ఈ విద్య దైవభక్తి మరియు ఇస్లామీ నైతికత లోపించడమే కాకుండా, విషాదం ఏమిటంటే ఇది మన దేశపు యువతలో ఒక జాతి మనుగడ సాగించడానికి కూడా అవసరమైన మౌలిక మానవ నైతిక విలువలను కూడా సృష్టించదు, పురోగతి సంగతి అటుంచి. దీనిలో బాధ్యతా భావం లేదు, శ్రమ లేదు, సమయ నియంత్రణ లేదు, సహనం, స్థిరత్వం లేదు, దృఢ సంకల్పం లేదు, ఆత్మనియంత్రణ లేదు, స్వార్థానికి మించిన దేనిపైనా విధేయత లేదు. వారిలో జాతీయ వ్యక్తిత్వం కూడా కనిపించదు — ఎంత గౌరవప్రదమైన స్థానంలో ఉన్నా నీచమైన అవినీతికి వెనుకాడని వారు అరుదుగా కనిపిస్తారు.

అధ్యాయం రెండు: ఒక విప్లవాత్మక అడుగు అవసరం

1. విద్య యొక్క ఉద్దేశాన్ని నిర్ధారించడం

📚 *మూలం: ఇస్లామీ విద్యా వ్యవస్థ — మౌలానా సయ్యద్ అబుల్ ఆలా మౌదూదీ — పేజీలు 13–14*

ఈ కొత్త విద్యా వ్యవస్థను రూపొందించడంలో మనం మొదట నిర్ణయించవలసినది: మన దృష్టిలో విద్య యొక్క ఉద్దేశ్యం ఏమిటి? కొందరి ప్రకారం విద్య యొక్క ఉద్దేశ్యం కేవలం జ్ఞానం సంపాదించడమే — ప్రజలు జీవిత సమస్యలను పూర్తిగా నిష్పక్షపాతంగా అధ్యయనం చేసి స్వతంత్ర నిర్ణయాలకు రావాలని. కానీ అలాంటి నిష్పక్షపాత అధ్యయనం కెమెరా ఫోటో తీసినట్లు చేయలేము. మనిషికి కళ్ళ వెనుక ఒక మెదడు కూడా ఉంటుంది, అది ఏదేమైనా తనదైన దృక్కోణాన్ని కలిగి ఉంటుంది.

ఒక సంపూర్ణ జీవన విధానం ఆలోచన పునాదిపై నిర్మించబడుతుంది, దీన్ని మనం సంస్కృతి అంటాము. మనకు మన స్వంత సంస్కృతి ఉంటే — మనం మన స్వంత విశ్వాసాలు, స్వంత జీవన తత్వశాస్త్రం, స్వంత లక్ష్యం, మరియు జీవితాన్ని నడిపే కొన్ని సూత్రాలు కలిగిన జాతి అయితే — మన కొత్త తరాలను ఈ సంస్కృతిని అర్థం చేసుకునేలా, గౌరవించేలా, సజీవంగా ఉంచేలా, దాని మౌలిక పునాదులపై ముందుకు తీసుకెళ్ళేలా సిద్ధం చేయాలి. ప్రపంచంలోని ప్రతి జాతి ఇదే ఉద్దేశ్యంతో తన సొంత శాశ్వత విద్యా వ్యవస్థను స్థాపించుకుంటుంది.

2. మతం మరియు లౌకిక జీవితం మధ్య విభజనను అంతం చేయడం

📚 *మూలం: ఇస్లామీ విద్యా వ్యవస్థ — మౌలానా సయ్యద్ అబుల్ ఆలా మౌదూదీ — పేజీలు 15–16*

గమనించవలసిన రెండవ సూత్రం ఏమిటంటే, మనం నిర్మించాలనుకుంటున్న మొత్తం విద్యా వ్యవస్థలో మతం మరియు లౌకిక జీవితం మధ్య విభజనను రద్దు చేయాలి. ఈ రెండింటినీ వేరు చేసే ఆలోచన బౌద్ధ, క్రైస్తవ లేదా హిందూ-యోగుల భావన; ఇస్లాం దీన్ని అంగీకరించడానికి అనుమతించదు. మన విద్యా వ్యవస్థలో, మన సామాజిక క్రమంలో, మన దేశం మరియు రాజ్యంలో ఈ విభజన ఆలోచనను అంగీకరించడం కంటే పెద్ద తప్పు మనం ఊహించలేము. మన విద్యలో ఒక భాగం లౌకికంగా, మరొక భాగం మతపరంగా ఉండాలని మేము అంగీకరించము.

ఇస్లాం లౌకిక వ్యవహారాలను మీ ఇష్టం వచ్చినట్లు నడుపుకుని, వాటికి కొన్ని విశ్వాసాలు మరియు ఆచారాలను అనుబంధంగా జోడించమని చెప్పే మతం కాదు. ఇది ఎన్నడూ జీవితానికి కేవలం అనుబంధంగా ఉండటానికి సంతృప్తి చెందలేదు; ఇది జీవితం మొత్తానికి మీ మార్గదర్శిగా మరియు కార్యవిధానంగా ఉండాలనుకుంటుంది. ఇది కేవలం పరలోకపు మాటలు మాత్రమే చెప్పదు; ఈ ప్రపంచపు సమస్యలతో పూర్తిగా నిమగ్నమవుతుంది. మీ మొత్తం విద్య మతపరమైన దృక్కోణం నుండి అయితే, తత్వశాస్త్రాన్ని కూడా ఆ దృక్కోణం నుండి చదవండి, తద్వారా మీరు ముస్లిం తత్వవేత్త కావచ్చు. సైన్స్ చదవండి, ముస్లిం శాస్త్రవేత్తగా ఎదగండి.

3. వ్యక్తిత్వ నిర్మాణం

📚 *మూలం: ఇస్లామీ విద్యా వ్యవస్థ — మౌలానా సయ్యద్ అబుల్ ఆలా మౌదూదీ — పేజీలు 16–19*

మూడవ మౌలిక సూత్రం ఏమిటంటే, పుస్తక జ్ఞానం కంటే వ్యక్తిత్వ నిర్మాణానికి ఎక్కువ ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి. కేవలం పుస్తకాలు బోధించడం మరియు నైపుణ్యాలు నేర్పడం వల్ల మన పని జరగదు. ప్రతి యువకుడిలో ఇస్లామీ వ్యక్తిత్వం మరియు ఆలోచనా విధానం అభివృద్ధి చెందాలి — అతను శాస్త్రవేత్త అయినా, సామాజిక శాస్త్ర నిపుణుడైనా, లేదా సివిల్ సర్వీసుకు సిద్ధమవుతున్నా — ఏమైనా అయినా, అతనిలో ఇస్లామీ వ్యక్తిత్వం తప్పనిసరిగా ఉండాలి. ఇస్లామీ నైతికత లేని వ్యక్తి, మరేమైనా అయినా, మనకు ఉపయోగపడడు.

ఈ ఇస్లామీ ఆలోచనా విధానం మొదటి రోజు నుండే పెంపొందించాలి, తద్వారా ఇదే పునాది విద్య చివరి దశల వరకు — విద్యార్థి వైద్యుడైనప్పటికీ — నిలిచి ఉంటుంది. రెండవది, ఇస్లాం అందించే నైతిక భావనలు మరియు విలువలు ప్రతి విషయంలోని ప్రతి పాఠంలో, గణిత సమస్యల వరకు కూడా, పిల్లల మనసుల్లో నాటాలి. మంచిగా పిలువబడే ప్రతిదానిపై ప్రేమ మరియు ఆసక్తి కలిగించాలి, చెడుగా ప్రకటించబడిన దానిపై ద్వేషం నాటాలి.

లంచగొండితనంపై తీవ్ర ద్వేషం రేకెత్తించాలి; నిషేధిత మార్గాల ద్వారా సంపాదించే వారిపై తీవ్ర విమర్శ చేయాలి; అబద్ధం, మోసం, స్వార్థం, దొంగతనం, కల్తీ, ద్రోహం, మద్యం, వడ్డీ, జూదం, అణచివేత మరియు అన్యాయంపై హృదయాల్లో లోతైన ద్వేషం నింపాలి.

అధ్యాయం మూడు: ఆచరణాత్మక చట్రం

1. ప్రాథమిక విద్య

📚 *మూలం: ఇస్లామీ విద్యా వ్యవస్థ — మౌలానా సయ్యద్ అబుల్ ఆలా మౌదూదీ — పేజీలు 17–20*

మొదట ప్రాథమిక విద్యను పరిశీలిద్దాం — విద్య అనే భవనం నిర్మించబడే పునాది ఇదే. దీని ప్రతి విషయంలో నాలుగు అంశాలు కలిపి ఉండాలి. మొదటిది, ఈ ప్రపంచం దేవుని రాజ్యం మరియు ఆయన శక్తి యొక్క వ్యక్తీకరణ అని పిల్లల మనసులో ప్రతి కోణం నుండి నాటాలి; మనం ఇక్కడ దేవుని ప్రతినిధులుగా నియమించబడ్డామని; ఇక్కడున్నదంతా దేవుని అప్పగింత అని, దానికి మనం ఆయనకు జవాబుదారీ అని. పిల్లవాడు ప్రాథమిక పాఠశాలలో చేరిన క్షణం నుండి చివరి దశ వరకు, ప్రతి పాఠంలో ఈ భావనలు పాఠించబడాలని మేము కోరుకుంటున్నాము — పిల్లవాడు అక్షరాలు నేర్చుకున్నప్పుడు, వాటిని కేవలం నిరాకార అక్షరాలుగా కాకుండా, 'అల్లాహ్' నుండి ప్రారంభించి నేర్చుకోవాలి.

రెండవది, ఇస్లాం అందించే నైతిక భావనలు పాఠాల ద్వారానే పిల్లల మనసుల్లో నాటాలి. మూడవది, విశ్వాసం యొక్క మౌలిక అంశాలు ప్రాథమిక దశలోనే దృఢంగా పిల్లల మనసుల్లో నాటాలి. నాలుగవది, పిల్లలకు ఇస్లామీ జీవన విధానం మరియు పది-పన్నెండేళ్ల పిల్లవాడికి తెలిసి ఉండాల్సిన మతపరమైన నియమాలు నేర్పాలి: పరిశుభ్రత నియమాలు, వుజూ, నమాజ్ మరియు ఉపవాస పద్ధతులు, నిషిద్ధం మరియు అనుమతించబడినవి, మరియు సామాజిక జీవితంలో ఆమోదయోగ్యమైన ప్రవర్తన.

2. మాధ్యమిక విద్య

📚 *మూలం: ఇస్లామీ విద్యా వ్యవస్థ — మౌలానా సయ్యద్ అబుల్ ఆలా మౌదూదీ — పేజీలు 20–22*

ఇప్పుడు హైస్కూల్ విద్యను పరిశీలిద్దాం. ఇక్కడ మొదటి మరియు అత్యంత ముఖ్యమైనది ఏమిటంటే అరబిక్ భాషను తప్పనిసరి విషయంగా బోధించాలి. ఇస్లాం యొక్క మొత్తం మూల వనరు అరబిక్‌లోనే ఉంది — ఖురాన్, హదీసు, మరియు ప్రారంభ కాలపు దాదాపు అన్ని న్యాయశాస్త్ర మరియు పండిత రచనలు, అలాగే ఇస్లామీ చరిత్ర యొక్క మూల వనరులు కూడా అరబిక్‌లోనే ఉన్నాయి. ఖురాన్‌ను దాని స్వంత భాషలో నేరుగా చదివేంతవరకు ఎవరూ ఇస్లాం యొక్క ఆత్మను సరిగ్గా అర్థం చేసుకోలేరు.

రెండవ తప్పనిసరి విషయం ఖురాన్ కావాలి, దీన్ని ప్రతి మెట్రిక్ ఉత్తీర్ణ విద్యార్థి బాగా అర్థం చేసుకుని చదివి ఉండాలి. మూడవది ఇస్లామీ విశ్వాసాలు కావాలి — కేవలం విశ్వాస వివరాలు మాత్రమే కాదు, వాటి వాదనలు కూడా, మనిషికి వాటి అవసరం ఏమిటి, మరియు ఆచరణాత్మక జీవితంతో వాటి సంబంధం ఏమిటి అనేవి కూడా.

నాల్గవది, మన హైస్కూల్ విద్యార్థులు — ఈనాటికీ ఇంగ్లండ్ చరిత్రను బోధించబడుతున్న వారు — తమ దేశ చరిత్రను మాత్రమే కాకుండా ఇస్లామీ చరిత్రతో కూడా పరిచయం పొందాలి, ప్రవక్తల చరిత్రతో సహా, తద్వారా ఇస్లాం ఏడవ శతాబ్దంలో అకస్మాత్తుగా ప్రారంభమైనది కాదని, ఇది శాశ్వతమైన, నిరంతర ఉద్యమమని వారు అర్థం చేసుకుంటారు.

3. ఉన్నత విద్య

📚 *మూలం: ఇస్లామీ విద్యా వ్యవస్థ — మౌలానా సయ్యద్ అబుల్ ఆలా మౌదూదీ — పేజీలు 23–26*

ఉన్నత విద్యా దశలో, ఏ విషయానికి చెందిన విద్యార్థులైనా అందరికీ ఇస్లామీ బోధనలో ఒక సాధారణ పాఠ్యాంశం, అలాగే ప్రతి రంగానికి తగిన ప్రత్యేక పాఠ్యాంశం ఉండాలని మేము కోరుకుంటున్నాము.

సాధారణ పాఠ్యాంశంలో మూడు అంశాలు ఉండాలి: (1) ఖురాన్, విద్యార్థులు దాని బోధనలను బాగా అర్థం చేసుకునేలా మరియు అనువాదం లేకుండా అర్థం చేసుకునేంత అరబిక్ నైపుణ్యం పెంపొందించుకునేలా బోధించాలి; (2) ఇస్లాం యొక్క మౌలిక సూత్రాలు, నైతిక బోధనలు మరియు ప్రవక్త ﷺ వ్యక్తిత్వంపై వెలుగునిచ్చే హదీసుల సంక్షిప్త సంకలనం; (3) విశ్వాసం, ఆరాధన, సామాజిక జీవితం, నైతికత, నాగరికత, ఆర్థిక వ్యవస్థ, రాజకీయాలు మరియు శాంతి-యుద్ధ విషయాల వరకు ఇస్లామీ జీవన వ్యవస్థ యొక్క సమగ్ర రూపురేఖ, స్పష్టంగా మరియు తార్కికంగా వివరించబడాలి.

ప్రత్యేక పాఠ్యాంశం ప్రతి రంగానికి సంబంధించిన ఇస్లామీ భావనలు మరియు నేపథ్యాన్ని అందించాలి. ఉదాహరణకు, తత్వశాస్త్ర విద్యార్థులు ఇతర వ్యవస్థలతో పాటు ఇస్లామీ తత్వశాస్త్రాన్ని కూడా అభ్యసించాలి — దీని అర్థం ముస్లింలు అరిస్టాటిల్, ప్లేటో లేదా ప్లోటినస్ నుండి గ్రహించినది మాత్రమే కాదు, గ్రీకు తర్కశాస్త్ర ప్రభావంతో తరువాతి పండితులు రూపొందించిన వేదాంతశాస్త్రం కూడా కాదు, ఖురాన్ వెలుగులో తత్వశాస్త్రపు మౌలిక ప్రశ్నలకు కొత్తగా రూపొందించిన ఇస్లామీ సమాధానాలు. అదేవిధంగా చరిత్ర విద్యార్థులు ప్రపంచ చరిత్రతో పాటు ఇస్లామీ చరిత్రను మరియు ఇతర చరిత్ర తత్వశాస్త్రాలతో పాటు ఇస్లాం యొక్క సొంత చరిత్ర తత్వశాస్త్రాన్ని కూడా అభ్యసించాలి.

4. ప్రత్యేక విద్య

📚 *మూలం: ఇస్లామీ విద్యా వ్యవస్థ — మౌలానా సయ్యద్ అబుల్ ఆలా మౌదూదీ — పేజీలు 26–28*

ఉన్నత విద్య తర్వాత ప్రత్యేక విద్య వస్తుంది, దీని లక్ష్యం ఒక నిర్దిష్ట రంగంలో శ్రేష్ఠతను సాధించడం. ఇతర కళలు మరియు శాస్త్రాలకు ప్రత్యేక విద్య ఏర్పాటు చేసినట్లే, ఖురాన్, హదీసు మరియు ఇతర ఇస్లామీ శాస్త్రాలకు కూడా ప్రత్యేక విద్య ఏర్పాటు చేయాలి, తద్వారా మన దేశం అత్యున్నత స్థాయి వ్యాఖ్యాతలు, హదీసు పండితులు, న్యాయవేత్తలు మరియు మత పండితులను తయారు చేయగలదు.

ఈ ఉద్దేశ్యం కోసం, ప్రామాణిక ఉన్నత విద్యా సంస్థలను ప్రత్యేక విభాగాలతో స్థాపించాలి, గ్రాడ్యుయేట్లు లేదా అండర్ గ్రాడ్యుయేట్లు మాత్రమే ప్రవేశించగలిగేలా, ఈ కింది విషయాలు బోధించేలా: (1) అరబిక్ సాహిత్యం, తద్వారా విద్యార్థులు ఉన్నత స్థాయి పండిత గ్రంథాలను చదవడం మరియు అర్థం చేసుకోవడం, అలాగే అరబిక్ రాయడం మరియు మాట్లాడటం చేయగలరు; (2) ఖురాన్ శాస్త్రాలు — వ్యాఖ్యానం యొక్క సూత్రాలు మరియు చరిత్ర, వివిధ పాఠశాలల ప్రత్యేక లక్షణాలు, తర్వాత ఖురాన్ యొక్క లోతైన అధ్యయనం; (3) హదీసు శాస్త్రాలు — సూత్రాలు, చరిత్ర, మరియు విమర్శ మరియు ప్రామాణీకరణ శాస్త్రం, తర్వాత మూల సంకలనాల అధ్యయనం, తద్వారా విద్యార్థులు స్వయంగా హదీసులను మూల్యాంకనం చేయగలరు; (4) ఫిఖ్ (న్యాయశాస్త్రం) — దాని సూత్రాలు, చరిత్ర, దాని పాఠశాలల ప్రత్యేక లక్షణాలు, మరియు ఖురాన్ మరియు హదీసు నుండి తీర్పులు రూపొందించే పద్ధతులు; (5) వేదాంతశాస్త్రం మరియు దాని చరిత్ర, విద్యార్థులకు ముస్లిం వేదాంతవేత్తల పని గురించి సమగ్ర దృక్పథాన్ని అందించడం; (6) తులనాత్మక మతం, ప్రపంచంలోని ప్రధాన మతాల బోధనలు, ప్రత్యేక లక్షణాలు మరియు చరిత్రను కవర్ చేయడం.

అధ్యాయం నాలుగు: అవసరమైన చర్యలు మరియు సంబంధిత అంశాలు

1. అమలుకు అవసరమైన చర్యలు

📚 *మూలం: ఇస్లామీ విద్యా వ్యవస్థ — మౌలానా సయ్యద్ అబుల్ ఆలా మౌదూదీ — పేజీలు 29–30*

నా దృష్టిలో ఇది ప్రస్తుత మతపరమైన మరియు లౌకిక వ్యవస్థల స్థానంలో స్థాపించవలసిన విద్యా వ్యవస్థ యొక్క రూపురేఖ. కానీ పైన పేర్కొన్న సంస్కరణలతో పాటు కింది చర్యలు కూడా తీసుకోకపోతే, సంస్కరణ ప్రయత్నం మొత్తం నిష్ఫలంగా మిగిలిపోతుంది.

మొట్టమొదటి అవసరం ఏమిటంటే, విద్యా విధానం యొక్క పగ్గాలను ఇస్లామీ దృక్పథం కలిగి, ఇస్లామీ విద్యా వ్యవస్థను అర్థం చేసుకుని, దానిని స్థాపించాలనుకునే వ్యక్తుల చేతుల్లో ఉంచాలి. ఇది అలాంటి వ్యక్తులు మాత్రమే సాధించగలరు — ఇస్లాంను తెలియని లేదా దాని విద్యా వ్యవస్థను స్థాపించే కోరిక లేని వారు కాదు.

మన పాఠశాలలు మరియు కళాశాలల కోసం ఉపాధ్యాయులను ఎంపిక చేసేటప్పుడు, వారి వ్యక్తిత్వం, నైతికత మరియు మతపరమైన స్థితికి వారి విద్యా అర్హతలతో సమానమైన — వాస్తవానికి అంతకంటే ఎక్కువ — ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం, తదనుగుణంగా ఉపాధ్యాయ శిక్షణను సంస్కరించడం కూడా అంతే అవసరం. లోపభూయిష్ట విశ్వాసం మరియు నైతికత కలిగిన ఉపాధ్యాయులు మన కొత్త వ్యవస్థకు అవసరమైన నైతిక మరియు మానసిక శిక్షణను విద్యార్థులకు ఎన్నటికీ ఇవ్వలేరు.

2. మహిళా విద్య

📚 *మూలం: ఇస్లామీ విద్యా వ్యవస్థ — మౌలానా సయ్యద్ అబుల్ ఆలా మౌదూదీ — పేజీలు 31–32*

మహిళా విద్య విషయానికొస్తే, ఇది పురుషుల విద్యంత అవసరం. తన మహిళలను నిరక్షరాస్యులుగా, వెనుకబడినవారిగా ఉంచి ఏ జాతి కూడా ప్రపంచంలో ముందుకు సాగలేదు. మహిళా విద్య కోసం పురుషుల విద్యంత మంచి ఏర్పాట్లు చేయాలి.

మన నాగరికత పాశ్చాత్య నాగరికత నుండి మౌలికంగా భిన్నమైనదని మనం అర్థం చేసుకోవాలి. పాశ్చాత్య నాగరికత ఒక మహిళకు పురుషుల బాధ్యతలు స్వీకరించడానికి సిద్ధమయ్యేంతవరకు ఎలాంటి హక్కులు లేదా గౌరవం ఇవ్వదు. దీనికి విరుద్ధంగా, మన నాగరికత మహిళకు ఆమె సహజ బాధ్యత — ఇల్లు నడపడం మరియు మనుషులను తీర్చిదిద్దడం — నెరవేర్చడం ద్వారానే ఆమె హక్కులన్నింటినీ ఇస్తుంది, మరియు ప్రకృతి స్వయంగా ఆమెకు అప్పగించిన బాధ్యతలను మాత్రమే ఆమెపై ఉంచుతుంది.

3. లిపి సమస్య

📚 *మూలం: ఇస్లామీ విద్యా వ్యవస్థ — మౌలానా సయ్యద్ అబుల్ ఆలా మౌదూదీ — పేజీలు 33–35*

మన దేశంలో ఒక విచిత్రమైన పరిస్థితి ఉంది: ఒకవైపు జాతీయ ఐక్యత అవసరం పదేపదే వ్యక్తం చేయబడుతుంది, మరోవైపు స్థిరపడిన విషయాలను కొత్తగా వివాదాస్పదం చేయడంలో ఎలాంటి సంకోచం చూపబడదు. ఇలాంటిదే ఉర్దూ మరియు బెంగాలీ కోసం రోమన్ లిపిని అవలంబించడం గురించి ఇటీవల రేకెత్తించిన వివాదం.

ఉర్దూ విషయానికొస్తే, దాని లిపిని అరబిక్ నుండి మార్చడం అంతటా అభ్యంతరకరం కాకపోవచ్చు; పాఠకులు క్రమంగా అలవాటు పడేలా కొత్త అక్షర రూపాలను అభివృద్ధి చేయవచ్చు. కానీ రోమన్ లిపిని అవలంబించడం — సైన్యానికి మరియు బ్రిటిష్ పాలన ద్వారా ఇప్పటికే దానితో పరిచయం ఉన్నవారికి ఆమోదయోగ్యంగా ఉన్నప్పటికీ — మొత్తం జాతికి అనేక విధాలుగా చాలా హానికరమైన అడుగు, దీని పరిణామాలు చాలా దూరదృష్టితో ఉంటాయి.

దీని మొదటి ఫలితం మన మొత్తం ఉర్దూ సాహిత్య వారసత్వం కొత్త తరాలకు నిరుపయోగంగా మారిపోతుంది: మన పూర్వీకుల మొత్తం వారసత్వాన్ని రోమన్ లిపిలో మళ్ళీ ముద్రించడానికి భారీ సంపద మరియు సమయాన్ని వెచ్చించాలి, లేదా మన కొత్త తరాలు తమ గతం నుండి పూర్తిగా దూరమై, ఎలాంటి సంప్రదాయాలు లేకుండా, ఎలాంటి నాగరికత లేకుండా, గర్వించదగినది ఏమీ లేకుండా పెరుగుతాయి.

దీని రెండవ, మరింత పెద్ద నష్టం ఏమిటంటే, మన పండిత పురోగతి వేగం అకస్మాత్తుగా ఆగిపోతుంది, లిపి మార్పు గందరగోళంలో మన సమయం చాలావరకు వృథా అవుతుంది. తరాలు క్రమంగానే ఒక లిపికి అలవాటు పడతాయి; మొత్తం జాతిని అకస్మాత్తుగా కొత్త లిపికి అలవాటు చేయడం అంత సులభంగా జరిగేది కాదు.

4. ఆంగ్ల భాష యొక్క స్థానం

📚 *మూలం: ఇస్లామీ విద్యా వ్యవస్థ — మౌలానా సయ్యద్ అబుల్ ఆలా మౌదూదీ — పేజీలు 36*

ఆంగ్ల భాషా బోధన విషయానికొస్తే, దాని అవసరాన్ని మరియు ప్రాముఖ్యతను ఏ నిష్పాక్షిక వ్యక్తి కూడా తిరస్కరించలేరు. కానీ ఇది మన వద్ద బోధనా మాధ్యమంగా కొనసాగడం తప్పు మాత్రమే కాదు — తీవ్ర హానికరం కూడా.

ఆంగ్లాన్ని ఖచ్చితంగా ఒక ముఖ్యమైన భాషగా పాఠ్యాంశంలో చేర్చాలి, కానీ దానిని బోధనా మాధ్యమంగా ఉంచడం తీవ్రమైన తప్పిదం. మన కొత్త తరాలు తమ సొంత భాషలో ఉన్నత కళలు మరియు శాస్త్రాలను అందుకోగలిగితేనే, బలమైన వ్యక్తిత్వం, నిజమైన ఆత్మగౌరవం మరియు తమ జాతీయ నాగరికతపై గర్వం కలిగిన వ్యక్తులు మన మధ్య తయారవుతారు.

సారాంశం

మౌదూదీ యొక్క ప్రధాన వాదన ఏమిటంటే, పాకిస్తాన్‌కు వారసత్వంగా వచ్చిన రెండు విద్యా వ్యవస్థలు — పాత మతపరమైన మదర్సా వ్యవస్థ మరియు బ్రిటిష్ వారు స్థాపించిన లౌకిక వ్యవస్థ — తమదైన రీతిలో సరిపోనివి మరియు స్వేచ్ఛా ముస్లిం జాతికి తగనివి. వీటిలో ఏదైనా ఒకదాన్ని సంస్కరించే బదులు, రెండింటినీ భర్తీ చేసి మూడు సూత్రాలపై ఆధారపడిన ఒకే కొత్త వ్యవస్థను ఏర్పరచాలని ఆయన పిలుపునిచ్చారు: (1) స్పష్టమైన ఉద్దేశ్యం — తమ జాతీయ నాగరికత మరియు మతంతో నిజమైన అనుబంధం కలిగిన వ్యక్తులను తయారు చేయడం; (2) మతం మరియు లౌకిక జీవితం మధ్య విభజనను పూర్తిగా అంతం చేయడం, తద్వారా ప్రతి విషయం ఇస్లామీ దృక్కోణం నుండి బోధించబడుతుంది; (3) పుస్తక జ్ఞానంతో సమానంగా వ్యక్తిత్వ నిర్మాణానికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం. ఈ పునాదిపై ఆయన ప్రాథమిక, మాధ్యమిక,

ఉన్నత మరియు ప్రత్యేక విద్య కోసం వివరణాత్మక ప్రణాళికను వివరించారు, మరియు అమలుకు అవసరమైన ఆచరణాత్మక పరిస్థితులు, మహిళా విద్యపై తన అభిప్రాయాలు, లిపి వివాదం మరియు ఆంగ్ల భాష స్థానంతో ముగించారు.

గ్రంథసూచి

ఇస్లామీ విద్యా వ్యవస్థ — మౌలానా సయ్యిద్ అబుల్ ఆలా మౌదూదీ, పేజీలు 5–36. ఇది మౌలికంగా పాకిస్తాన్ జాతీయ విద్యా కమిషన్‌కు మెమోరాండంగా రాయబడింది. ఈ పత్రం ఆ వ్యాసం యొక్క అనువదించబడిన సంకలనం.